

عنوان مقاله:

دایره نجفی، اهمیت و فواید آن در علم عروض فارسی

محل انتشار:

دوفصلنامه زبان و زبان شناسی، دوره 15، شماره 29 (سال: 1398)

تعداد صفحات اصل مقاله: 23

نویسنده:

علی اصغر قهرمانی مقل - دانشگاه شهید بهشتی

خلاصه مقاله:

در میان عروض دانان قدیم و جدید فارسی، هیچ کس به اندازه ابوالحسن نجفی دغدغه طبقه بندی وزن های شعر فارسی نداشته است. نجفی همچنین کوشیده است تا معیاری برای تشخیص وزن مطبوع از وزن نامطبوع بیابد. او وزن های مطبوع را دو دسته می داند: وزن های متفق الارکان (XX) و وزن های متناوب الارکان (XY). نجفی برای دسته نخست کوشیده است رکن های عروضی را سامان دهد که تکرار هرکدام از آن ها به استخراج یک خانواده وزنی منجر می شود. برای دسته دوم، یعنی وزن های متناوب الارکان، دایره ای عروضی ارائه کرده است که از آن در خلاف جهت عقربه های ساعت، ۸ خانواده وزنی و در جهت عقربه های ساعت ۸ خانواده دیگر استخراج می شود، به طوری که تمامی اوزان این ۱۶ خانواده های وزنی در ضمن وزن های مطبوع قرار می گیرند. این دایره عروضی که به نام «دایره نجفی» نام گذاری شده، کار طبقه بندی وزن ها را تسهیل کرده و نزدیک به ۲۰۰ وزن شعری را در خود جای داده است. در این جستار با روش توصیفی-تحلیلی، پس از بررسی تاریخی دایره های عروضی در عربی و فارسی، به تبیین فواید دایره نجفی در تنظیم رکن های عروضی، شیوه رکن بندی وزن های مستخرج از دایره و سامان دهی طبقه بندی وزن های شعر فارسی پرداخته شده است.

کلمات کلیدی:

عروض فارسی جدید، ابوالحسن نجفی، دایره نجفی، طبقه بندی وزن ها

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1581207>

